

Comparison of H index and the Presence of Faculty Members of the Faculty of Educational Sciences and Psychology at Shahid Beheshti University in the Researchgate

Amir Reza Asnafi¹, Amir Ghasemian², Najmeh Ebrahimi², Samaneh Hadadgar²

¹ Faculty member of Information and Knowledge Science Department, Shahid Beheshti Univeristy, Tehran, Iran
A_asnafi@sbu.ac.ir

² MA student of Information and Knowledge Science Department, Shahid Beheshti Univeristy, Tehran, Iran
Amiramir13731373@gmail.com, Najmeh.ebrahimi1376@gmail.com, Samaneh75hadad@gmail.com

Abstract

The purpose of current research was to study on the activity of faculty members Education and Psychology School at Shahid Beheshti University in ResearchGate social network based on RG score and also to study the relationship between RG score in ResearchGate and H index in Scopus and Google Scholar. The present study was a survey. In this study, the Altmetrics approach was used. The statistical population of the study was the faculty members of Education and Psychology School at Shahid Beheshti University that were active in the ResearchGate. Descriptive and analytical statistics were used to analyze the data. Data analysis was performed by Spearman correlation test. Excel software was used for this purpose. The results showed that the faculty members of the Departments of Psychology and Information Science and Knowledge have the highest level of activity and presence in the scientific social network ResearchGate. The research findings showed that there is a significant correlation between RG score and H-index in citation databases. RG score probably has the ability to be used as a complementary or alternative tool in evaluating the scientific research activities of researchers used.

Keywords: Researchgate, H Index, Shahid Beheshti University, Research Evaluation.

مقایسه شاخص اچ و میزان فعالیت اعضای هیئت علمی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید بهشتی در شبکه اجتماعی ریسرچ گیت

امیررضا اصنافی^۱، امیر قاسمیان^۲، نجمه ابراهیمی^۳، سمانه حدادگر^۴

^۱ استادیار، گروه علم اطلاعات و دانش شناسی، نام دانشگاه شهید بهشتی، تهران،
A_asnafi@sbu.ac.ir

^۲ دانشجوی کارشناسی ارشد، گروه علم اطلاعات و دانش شناسی، نام دانشگاه شهید بهشتی، تهران،
Amiramir13731373@gmail.com, Najmeh.ebrahimi1376@gmail.com, Samaneh75hadad@gmail.com

چکیده

هدف پژوهش حاضر، مطالعه میزان فعالیت اعضای هیئت علمی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید بهشتی در شبکه اجتماعی علمی ریسرچ گیت بر اساس امتیاز آر جی و نیز مطالعه رابطه بین امتیاز آر جی در شبکه اجتماعی علمی ریسرچ گیت و شاخص هرش در پایگاه های استنادی اسکوپوس و گوگل اسکالر بود. پژوهش حاضر پیمایشی بوده و برای انجام آن از رویکرد دگرسنجه ها استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش اعضای هیئت علمی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید بهشتی فعال در شبکه علمی ریسرچ گیت در نظر گرفته شد. برای تجزیه و تحلیل داده ها از آمار توصیفی و تحلیلی استفاده شد. تحلیل داده ها نیز با آزمون همبستگی اسپیرمن انجام شد. برای این کار از نرم افزار اکسل استفاده گردید. نتایج پژوهش نشان داد که اعضای هیئت علمی گروه های روانشناسی و علم اطلاعات و دانش شناسی دارای بیشترین میزان فعالیت و حضور در شبکه اجتماعی علمی ریسرچ گیت هستند. یافته های پژوهش نمایان ساخت که همبستگی مثبت و معناداری میان امتیاز آر جی و اچ ایندکس در پایگاه های استنادی وجود دارد، امتیاز آر جی این قابلیت را داراست که به عنوان ابزاری مکمل یا جایگزین در ارزیابی فعالیت های علمی پژوهشی محققان مورد استفاده قرار گیرد.

کلمات کلیدی

ریسرچ گیت، شاخص اچ، دانشگاه شهید بهشتی، ارزیابی پژوهش

ارتباطی، یکی از راه های افزایش ارتباط علمی و مشارکت و همکاری دانشمندان و پژوهشگران می باشند. شبکه های اجتماعی، نسل جدیدی از پایگاه هایی هستند که این روزها در کانون توجه کاربران شبکه جهانی اینترنت قرار گرفته اند. این گونه پایگاه ها بر مبنای تشکیلات آنلاین فعالیت می کنند و هر کدام دسته ای از کاربران اینترنتی با ویژگی های خاص را گرد هم می آورند و

۱- مقدمه

لازمه پیشرفت علمی و توسعه در عصر فناوری اطلاعات، مشارکت علمی است. بر این اساس توجه به کانال های ارتباطی و شبکه های ارتباط جمعی باید مورد توجه ویژه قرار گیرد. شبکه های اجتماعی به عنوان نسل جدید ابزارهای

شبکه‌های اجتماعی را گونه‌ای از رسانه‌های اجتماعی می‌دانند که امکان دستیابی به شکل جدیدی از برقراری ارتباط و به اشتراک‌گذاری محتوا در اینترنت را فراهم آورده‌اند. فعالیت در شبکه‌های اجتماعی علمی افزایش تعاملات علمی پژوهشگران و بهره‌گیری از خرد جمعی و در نهایت ارتقای علمی را سبب می‌شود. از دیگر مزایای فعالیت در این شبکه‌ها، افزایش میزان رؤیت‌پذیری مقالات و تولیدات علمی اعضا است و این در حالی است که میزان رؤیت‌پذیری تولیدات علمی از شاخص‌های تعیین‌کننده توسعه علمی در کشورها است [۳]. دانشگاه‌ها به منظور به انجام رساندن وظایف خطیر، پویایی و ارتقاء خود، نیازمند الگو و ابزار مناسب برای ارزیابی و اطمینان کیفی از روند برنامه‌ها و فرآیندهای مربوط و کارایی و اثربخشی دانش‌آموختگان در پژوهش هستند [۷]. تا کنون ابزارها و شاخص‌های متفاوتی برای ارزیابی مجلات، مقالات و پژوهشگران به کار گرفته شده است که ظهور محمل‌های جدید اطلاعات و بازخوردهای گرفته شده از این ابزارها و شاخص‌ها طی سالیان گذشته، آن‌ها را تحت تاثیر قرار داده به طوری که سبب تغییر در نحوه محاسبه یک شاخص یا ارائه شاخصی جدید شده است. وب نیز به عنوان یک رسانه ارتباطی با دارا بودن قابلیت‌هایی همچون اشاعه سریع اطلاعات، امکان تعامل و مشارکت با دیگران از سوی ناشران و پژوهشگران مورد استقبال قرار گرفت. بسیاری از پایگاه‌های اطلاعاتی بر روی این محمل شکل گرفته و بسیاری از پژوهشگران در صدد استفاده از امکانات آن در جهت انجام فعالیت‌های پژوهشی برآمدند. وبلاگ‌های علمی، ویکی‌ها و فرم‌های تخصصی به همراه شبکه‌های اجتماعی پژوهشی نمودهایی از استفاده از امکانات وب برای فعالیت‌های پژوهشی است [۴]. برخی از شبکه‌های اجتماعی پژوهشی مانند ریسرچ‌گیت^۱، علاوه بر کارکردهای شناسایی، ارتباطات، و اطلاعات به لحاظ دارا بودن قابلیت ارائه اطلاعات آماری در مورد بازدید پروفایل‌ها، دریافت مقاله‌ها و استناد به تالیفات پژوهشگران و سازمان‌ها می‌تواند برای مطالعه آلت‌متریکس مورد استفاده قرار گیرد. امتیاز آر.جی. وسیله سنجش اعتبار علمی پژوهشگران را که بخش مهمی از فرایند پژوهش است، قابل مشاهده و سنجش می‌کند. این امتیاز بر اساس الگوریتم‌های محرمانه و بر مبنای چهار عامل محاسبه می‌شود: تعداد مدارک به اشتراک‌گذاری شده، فعالیت پژوهشگر در پرسیدن سوال، فعالیت پژوهشگر در پاسخ به سوالات سایرین، و دنبال‌کنندگان فعالیت‌های پژوهشگر [۱]. امتیاز آر.جی. یکی از شاخص‌هایی است که از طریق شبکه‌های اجتماعی علمی برای ارزیابی پژوهشگران ارائه شده است و بر اساس پژوهش‌هایی که در حوزه پزشکی و مهندسی از منظر پژوهشگران حوزه‌های مذکور این امتیاز به عنوان یک عامل محرک در عضویت و فعالیت پژوهشگران در شبکه اجتماعی پژوهشی ریسرچ‌گیت به شمار می‌رود [۳]. نتیجه حاصل از این پژوهش می‌تواند مبنایی برای درک و شناخت وضعیت کنونی حضور و استفاده اعضای هیأت علمی و سایر پژوهشگران از شبکه‌های اجتماعی و تاثیر آن در پایگاه‌های استنادی و موتورهای جستجو را نمایان سازد. همین امر می‌تواند زمینه‌ساز ترغیب پژوهشگران به سوی استفاده بیشتر و در عین حال موثرتر از چنین

فن‌آوری‌هایی شود. از طرف دیگر، باید بیان داشت که آلت‌متریکس به عنوان راه‌حلی برای بررسی تاثیر پژوهش‌های منتشر شده در بستر وب اجتماعی و تحلیل استفاده از رسانه یا شبکه‌های اجتماعی است که با تحلیل استنادی^۲ همپوشانی دارد. اما در نظر دارد از امکاناتی که سایت‌های رسانه یا شبکه‌های اجتماعی برای ردیابی و پیگیری تاثیر علمی کاربران پیشنهاد می‌کنند، استفاده نماید [۴]. از این رو مساله اصلی پژوهش حاضر بررسی امتیاز آر.جی. به عنوان ابزاری جایگزین یا مکمل برای ارزیابی پژوهشگران دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید بهشتی است. رحمانی و همکاران (۱۳۹۷) در مقاله‌ای با عنوان "امتیاز آر.جی در مقایسه با اچ ایندکس: مطالعه موردی" بیان می‌دارند که بسیاری از شاخص‌های ارزیابی کنونی بر مبنای استناد ایجاد شده‌اند اما به استناد، به عنوان سنجه ارزیابی، انتقادهایی وارد شده است، در مقابل آلت‌متریکس راه‌حلی برای بررسی تاثیر پژوهش‌های منتشر شده در بستر وب اجتماعی است. پژوهشگران می‌توانند برای مطالعه آلت‌متریکس^۳ از شبکه اجتماعی ریسرچ گیت بهره‌مند شوند و در عین حال امتیاز آر.جی وسیله‌ای برای سنجش اعتبار علمی پژوهشگران، در شبکه اجتماعی ریسرچ گیت است. در همان راستا، یافته‌ها نشان داده است که رابطه آماری معناداری میان امتیاز آر.جی و اچ ایندکس وجود دارد که در عین حال، میزان همبستگی میان اچ ایندکس استخراج شده از وب‌اوساینس^۵ و امتیاز آر.جی ۰/۸۴۴، میزان همبستگی میان اچ ایندکس استخراج شده از اسکوپوس و امتیاز آر.جی ۰/۸۵۹ و میزان همبستگی میان اچ ایندکس استخراج شده از گوگل اسکالر و امتیاز آر.جی ۰/۸۲۰ است [۵]. دولانی، زند و برادر (۱۳۹۸) در پژوهشی تحت عنوان "بررسی فعالیت‌های اعضای هیأت علمی دانشگاه الزهرا در شبکه اجتماعی علمی ریسرچ گیت و تأثیر آن در پایگاه استنادی اسکوپوس^۶ و موتور جستجوی گوگل اسکولار" به تجزیه و تحلیل آماری پرداخته‌اند که در همین راستا، یافته‌ها نشان دادند بیشترین میزان حضور و فعالیت، مربوط به دانشکده فیزیک-شیمی است و دانشکده‌های هنر و ادبیات با میانگین نمره آر.جی صفر، فعالیت جدی نداشتند. همچنین همبستگی مثبت معنادار، میان شاخص‌های دگرسنجی در ریسرچ‌گیت با شاخص‌های استنادی گوگل اسکولار^۷ و اسکوپوس وجود دارد [۳]. چاکرابورتی^۸ (۲۰۱۲) مطالعه‌ای با عنوان "فعالیت‌ها و دلایل استفاده از سایت‌های شبکه‌های اجتماعی توسط محققان پژوهشی در NEHU: مطالعه‌ای بر روی فیس‌بوک و ریسرچ‌گیت" انجام داده است. پس از انجام مطالعات، پژوهشگر دلایلی را مبنی بر تحلیل دلایل استفاده از ریسرچ گیت در میان پژوهشگران دانشگاهی در هندوستان نام برد که شامل: روزآمد بودن در حوزه پژوهشی خود، آگاهی از پژوهش‌های سایر افراد، ایجاد زمینه‌های مشارکت علمی و اشتراک فعالیت‌های پژوهشی می‌شود و بیشترین دلیل استفاده از ریسرچ گیت به ایجاد زمینه‌های مشارکت علمی با ۳۷ درصد تعلق دارد [۹]. هاستین و دیگران^۹ (۲۰۱۴) در مطالعه‌ای تحت عنوان "پوشش و استفاده از منابع آلت‌متریک در جامعه کتابشناسی" میزان استفاده ۷۱ پژوهشگر حوزه علم سنجی از رسانه‌های اجتماعی علمی را مورد مطالعه قرار دادند و طبق نتایج به دست آمده، ریسرچ گیت پس از لینکداین و

ریسرچ گیت استفاده می کردند [۱۳]. عاصمی و مارگام^{۱۸} (۲۰۱۸) پژوهشی با عنوان " شبکه های اجتماعی آکادمیک برای محققان دانشگاه مرکزی دهلی، مطالعه موردی: ریسرچ گیت و آکادمیا" انجام دادند. یافته ها نشان داد که پژوهشگران از آکادمیا بیشتر برای به اشتراک گذاری و تحقیقات علمی و از ریسرچ گیت عمدتاً برای ارتباط با دیگر محققان استفاده می کنند؛ اما عدم امنیت داده های پژوهشگران از نگرانی های اصلی آنان است. همچنین این پژوهش نشان داد که استفاده از این شبکه ها در هند نسبت به کشورهای توسعه یافته، به کندی پیش می رود [۸].

مروار تحقیقات بیانگر آن است که شاخص های آلتمتریکس در اغلب موارد با شاخص های استاد محور همبستگی دارند. از سویی دیگر میزان همبستگی به دست آمده در حوزه های موضوعی و نظام های استنادی گوناگون با شاخص های آلتمتریکس متفاوت است. لذا با توجه به محبوبیت ریسرچ گیت در میان پژوهشگران، قابلیت های ویژه این شبکه و از سویی اهمیت ابزارهای آلتمتریکس ریسرچ گیت، پژوهش حاضر می تواند در تکمیل یافته های پژوهش های پیشین، به بررسی ارتباط میان امتیاز آرچی و شاخص اچ ایندکس در نظام های استنادی اسکوپوس و گوگل اسکالر بپردازد.

۲- اهداف پژوهش

- مطالعه میزان فعالیت اعضای هیأت علمی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید بهشتی در شبکه اجتماعی علمی ریسرچ گیت بر اساس امتیاز آرچی.
- مطالعه وضعیت اعضای هیأت علمی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید بهشتی از نظر شاخص هرش
- مطالعه رابطه معناداری میان امتیاز آرچی. در ریسرچ گیت و اچ ایندکس در پایگاه های استنادی اسکوپوس و گوگل اسکالر

۳- سؤالات پژوهش

۱. میزان فعالیت اعضای هیأت علمی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید بهشتی در ریسرچ گیت بر اساس امتیاز آرچی. چگونه است؟
۲. وضعیت اعضای هیأت علمی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید بهشتی از نظر شاخص هرش چگونه است؟
۳. آیا رابطه معناداری میان امتیاز آرچی. در ریسرچ گیت و اچ ایندکس در پایگاه های استنادی وجود دارد؟

۴- روش شناسی پژوهش

پژوهش حاضر پیمایشی بوده و برای انجام آن از رویکرد دگرسنجه ها استفاده شده است. جامعه آماری پژوهش اعضای هیأت علمی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید بهشتی فعال در شبکه علمی ریسرچ گیت در نظر

آکادمیا، سومین رسانه ی محبوب بوده است و ۲۱ درصد از آن ها از ریسرچ گیت برای به اشتراک گذاری یافته های علمی و تعامل با پژوهشگران دیگر استفاده می کنند [۱۰]. ثلوال و کوشا^{۱۱} (۲۰۱۵) در پژوهشی تحت عنوان " ریسرچ گیت: توزیع، برقراری ارتباط و محققان اندازه گیری"، همبستگی میان شاخص های فعالیت دانشگاه ها در شبکه اجتماعی-تحقیقاتی ریسرچ گیت و رتبه دانشگاه ها در نظام های رتبه بندی بین المللی موجود مانند رتبه بندی کیواس، رتبه بندی آموزش عالی موسسه تایمز، رتبه بندی وبومتریکس، رتبه بندی دانشگاه لایدن هلند، رتبه بندی دانشگاه شانگهای را مورد مقایسه قرار دادند. نتایج پژوهش نشان داد شاخص نمره تاثیرگذاری در ریسرچ گیت دارای بالاترین همبستگی با رتبه حاصل از پنج نظام رتبه بندی بین المللی است. همچنین در این پژوهش، میزان مدارک موجود در ریسرچ گیت با مدارک موجود در پایگاه وب علوم، در نیمه اول سال ۲۰۱۳ میلادی برای بیست کشور اول تولیدکننده علم جهان، مورد بررسی قرار گرفت، در نتیجه ایالات متحده، ژاپن و سوئد دارای بیشترین تعداد مدارک و کشورهای چین و ایران دارای کمترین تعداد مدارک در سایت ریسرچ گیت بوده اند [۱۴]. لی و همکاران^{۱۱} (۲۰۱۵) مطالعه ای تحت عنوان " پاسخ به خصوصیات کیفیت و پیش بینی در یک سایت علمی پرسش و پاسخ: مطالعه موردی در ریسرچ گیت" انجام دادند. آن ها دو ویژگی را به عنوان عوامل موثر در کیفیت پاسخ در نظر گرفتند: ویژگی های کسب شده از وب (مانند امتیاز آرچی - طول پاسخ) و ویژگی های تحلیل شده انسانی (مانند ارائه منابع - اطلاعات واقعی). نتایج پژوهش روی ۱۰۲۱ پاسخ به دست آمده از پرسش و پاسخ ریسرچ گیت نشان داد که درجات متفاوتی از پاسخ ها در ریسرچ گیت نسبت به پرسش و پاسخ سایت های عمومی وجود دارد [۱۱].

یو و همکاران^{۱۲} (۲۰۱۶) در پژوهشی تحت عنوان "ریسرچ گیت: یک شاخص آلتمتریک موثر برای محققان فعال؟" ارتباط بین شاخص های دگرسنجی و کتابشناختی ۳۰۰ کاربر ریسرچ گیت را بررسی کردند. نتایج پژوهش آنان نشان داد که امتیاز آرچی می تواند به عنوان یک شاخص برای عملکرد فردی پژوهشگران و به عنوان یک شاخص عملکرد جایگزین برای موسسات دانشگاهی باشد [۱۵]. اوردونا-مالیا و همکاران^{۱۳} (۲۰۱۷) مطالعه ای تحت عنوان " آیا نمرات ریسرچ گیت اعتبار علمی شیخ ایجاد می کند؟" انجام دادند. آن ها با بررسی امتیاز آرچی ۱۰۴ نویسنده که، ۷۳ نفر آن ها برندگان جایزه نوبل بودند، دریافتند که نمرات آرچی بالا، از پرسش و پاسخ در ریسرچ گیت به دست می آید و نمره آرچی بالا از طریق تالیفات حاصل نمی شود [۱۲]. پارابهوی و کوماری^{۱۴} (۲۰۱۸) در پژوهشی تحت عنوان "آگاهی و استفاده از سایت های شبکه اجتماعی آکادمیک توسط دانشکده و دانشجویان موسسه فناوری هند (دانشکده معادن هند)" به بررسی آگاهی و استفاده ی اعضای هیأت علمی و دانشجویان موسسه ی فناوری دهاباد هندوستان از شبکه های اجتماعی علمی پرداختند. نتایج نشان داد ۸۵ درصد از پاسخ دهندگان دارای حساب های شبکه های اجتماعی مانند آکادمیا^{۱۵}، ریسرچ گیت، لینکدین^{۱۶}، مندلی^{۱۷} هستند و بیشترین استفاده کنندگان از لینکدین و سپس

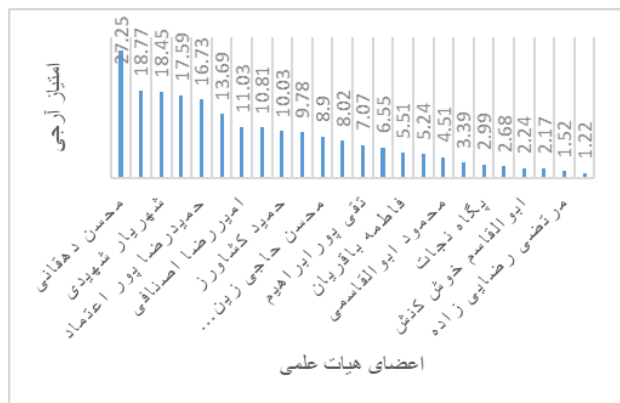
سؤال دوم پژوهش: وضعیت اعضای هیئت علمی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید بهشتی از نظر شاخص هرش چگونه است؟

وضعیت شاخص هرش اعضای هیئت علمی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید بهشتی در نمودار (۲) ارائه شده است. از مجموع ۴۲ نفر عضو هیئت علمی علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید بهشتی، ۲۰ نفر در گوگل اسکالر و ۲۵ نفر در اسکوپوس دارای پروفایل هستند.

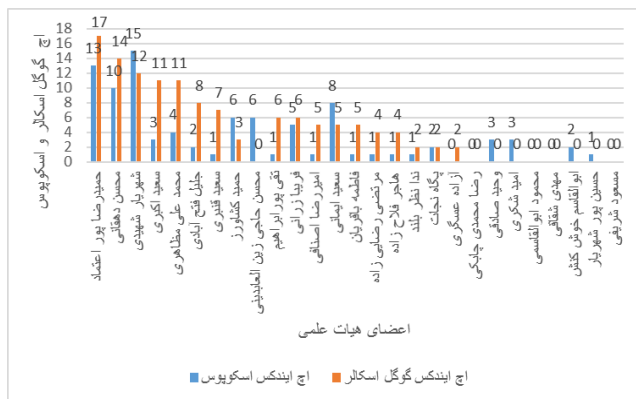
این نمودار نشان می‌دهد حمیدرضا پوراعتماد، محسن دهقانی و شهیار شهیدی از گروه روانشناسی دارای بالاترین شاخص هرش در پایگاه‌های استنادی اسکوپوس و گوگل اسکالر هستند. در گروه علوم تربیتی، فقط

جدول (۱): وضعیت حضور دانشگاه شهید بهشتی در شبکه اجتماعی علمی ریسرچ گیت

تعداد کل انتشارات	امتیاز آر جی	تعداد کل اعضا
۱۶۱۶۰	۱۷۲۸۵.۹۵	۷۰۰۴

نمودار (۱): امتیاز آر جی اعضای هیئت علمی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید بهشتی

نمودار (۲): ایچ ایندکس اعضای هیئت علمی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید بهشتی

گرفته شد. اسامی این اعضا که شامل ۴۲ عضو هیئت علمی است از وبسایت دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید بهشتی استخراج شد. جهت شناسایی اعضای هیئت علمی عضو ریسرچ گیت که امتیاز آر جی، را نیز کسب کرده‌اند، جستجو بر اساس نام این اعضا در ریسرچ گیت انجام شد. به این ترتیب تعداد ۲۸ پژوهشگر از اعضای هیئت علمی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید بهشتی که دارای شاخص آر جی، در ریسرچ گیت هستند شناسایی و به عنوان جامعه انتخاب شدند. گردآوری داده‌های این پژوهش در ۴ مرحله کلی انجام گرفت.

مرحله اول: با مراجعه به شبکه اجتماعی پژوهشی ریسرچ گیت و جستجوی نام پژوهشگران، امتیاز آر جی، اعضا از پروفایل آن‌ها استخراج شد. مرحله دوم: با مراجعه به پایگاه استنادی اسکوپوس برای محاسبه ایچ ایندکس سایر اعضای هیئت علمی نیز از فیلدهای Author first, Author last name, Affiliation و name استفاده شد. مرحله سوم: با مراجعه به گوگل اسکالر و جستجوی نام پژوهشگران، ایچ ایندکس اعضا از پروفایل آن‌ها استخراج شد.

مرحله چهارم: برای تجزیه و تحلیل داده‌ها از آمار توصیفی و تحلیلی استفاده شد. تحلیل داده‌ها نیز با آزمون همبستگی اسپیرمن انجام شد. برای این کار از نرم‌افزار اکسل استفاده گردید.

۵- یافته‌ها

سؤال اول پژوهش: میزان فعالیت اعضای هیئت علمی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید بهشتی در ریسرچ گیت بر اساس امتیاز آر جی، چگونه است؟

جدول (۱) وضعیت حضور دانشگاه شهید بهشتی در شبکه اجتماعی علمی ریسرچ گیت را نشان می‌دهد. ۷۰۰۴ نفر شامل اعضای هیئت علمی و دانشجویان این دانشگاه در ریسرچ گیت عضو هستند. مجموع امتیاز آر جی ۱۷۲۸۵.۹۵ است. تعداد کل انتشارات بارگذاری شده اعضا در این پایگاه، ۱۶۱۶۰ رکورد است.

همچنین در نمودار (۱) امتیاز آر جی اعضای هیئت علمی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید بهشتی ارائه شده است. یافته‌های پژوهش نشان می‌دهد که از مجموع ۴۲ نفر عضو هیئت علمی، ۲۴ نفر در شبکه اجتماعی علمی ریسرچ گیت عضو هستند. محسن دهقانی، سعید اکبری و شهیار شهیدی دارای بیشترین امتیاز آر جی از گروه روانشناسی هستند. ندا نظر بلند از گروه مشاوره، امیررضا اصنافی از گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی و محمود ابوالقاسمی از گروه علوم تربیتی دارای بیشترین امتیاز آر جی در شبکه اجتماعی علمی ریسرچ گیت هستند. میانگین امتیاز آر جی اعضای هیئت علمی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید بهشتی ۸.۸ است.

جدول (۲). همبستگی میان اچ ایندکس در اسکوپوس، گوگل اسکالر و امتیاز آرچی

اچ ایندکس گوگل اسکالر	اچ ایندکس اسکوپوس	متغیرهای پژوهش	
		همبستگی اسپیرومن	امتیاز آرچی
۰.۹۰۵	۰.۶۹		

است. و همبستگی میان شاخص‌های آلت‌متریکس این دو شبکه با پایگاه‌های استنادی در اغلب موارد قوی و یا متوسط به بالا بوده است. حضور فعال پژوهشگران در شبکه‌های اجتماعی علمی بر اثرگذاری علمی موثر است. بنابراین به پژوهشگران پیشنهاد می‌شود با عضویت در این شبکه‌ها و اشتراک نتایج پژوهش‌های خود در فضاهای مجازی علمی مانند لینکدین، مندلی و ریسرچ‌گیت میزان مشاهده‌پذیری آثار علمی و پژوهشی خود را افزایش دهند. برحسب نتایج این پژوهش به محققان حوزه علم‌سنجی پیشنهاد می‌شود استفاده از ابزارهای دگرسنجه‌ها و منابع وب اجتماعی را در کنار نظام‌های استنادی گسترش دهند.

وزارت علوم و سازمان‌های متبوعه، وزارت بهداشت، و مؤسسات و مراکز تحقیقاتی می‌توانند نسبت به ضرورت حضور محققان، اعضای هیأت علمی، و دانشجویان تحصیلات تکمیلی در این شبکه‌ها آگاهی یابند و استفاده کاربردی از قابلیت‌ها و ابزارهای آلت‌متریک ریسرچ‌گیت در سیاست‌گذاری‌های علم و معیارهای ارزیابی علمی پژوهش محققان داشته باشند.

مراجع

- [۱] بتولی، زهرا، " رابطه بین شاخص‌های پایگاه استنادی علوم و ریسرچ‌گیت: مطالعه موردی مقاله‌های داغ و پُر استناد پژوهشگران ایرانی". پژوهش‌نامه پردازش و مدیریت اطلاعات، ۱۳۳(۱)، صص ۱۶۳-۱۸۶. ۱۳۹۶.
- [۲] بتولی، زهرا؛ نظری، مریم. " بررسی قابلیت‌های شبکه اجتماعی تحقیقاتی جهت تسهیل فعالیت‌های پژوهشی از منظر پژوهشگران حوزه علوم پزشکی ایران". پی‌اورد سلامت، ۸(۴)، صص ۳۱۶-۳۳۱. ۱۳۹۳.
- [۳] دولانی، عباس؛ زند، سهیلا و رویا برادر. " بررسی فعالیت‌های اعضای هیئت‌علمی دانشگاه الزهرا در شبکه اجتماعی علمی ریسرچ‌گیت و تأثیر آن در پایگاه استنادی اسکوپوس و موتور جستجوی گوگل اسکولار". مطالعات دانش‌شناسی، ۶(۲۱)، صص ۴۳-۶۹. ۱۳۹۸.
- [۴] رحمانی و همکاران. " امتیاز آرچی در مقایسه با اچ ایندکس: مطالعه موردی". مدیریت اطلاعات، ۴(۱۱)، صص ۶۱-۷۶.
- [۵] رحمانی، مریم؛ نوروزی‌چاکلی، عبدالرضا و امیررضا اصنافی " انتظارات پژوهشگران حوزه مهندسی در دانشگاه تهران از شبکه

مرتضی رضایی زاده دارای بالاترین شاخص هرش است. در گروه مشاوره، سعید ایمانی دارای بالاترین شاخص هرش است. در نهایت در گروه علم اطلاعات و دانش‌شناسی، حمید کشاورز دارای بیشترین شاخص هرش است.

سؤال سوم پژوهش: آیا رابطه معناداری میان امتیاز آرچی در ریسرچ‌گیت و اچ ایندکس در پایگاه‌های استنادی وجود دارد؟

در ادامه برای آگاهی از این مسأله که آیا رابطه معناداری میان شاخص ارزیابی محققان در ریسرچ‌گیت و شاخص ارزیابی محققان در اسکوپوس و گوگل اسکالر وجود دارد یا خیر، آزمون همبستگی اسپیرمن میان شاخص‌های اچ ایندکس و امتیاز آرچی انجام گرفت. لازم به ذکر است، به دلیل اینکه داده‌های پژوهش دارای توزیع غیرنرمال بود، از آزمون سنجش همبستگی غیرپارامتریک استفاده شد. برای انجام این آزمون تمام اعضای هیأت علمی دانشکده علوم تربیتی و روانشناسی دانشگاه شهید بهشتی که عضو ریسرچ‌گیت هستند مورد بررسی قرار گرفتند. نتایج آزمون همبستگی نشان‌دهنده وجود رابطه آماری معنی‌دار مثبت و قوی میان امتیاز آرچی و اچ ایندکس در همه پایگاه‌های استنادی است. اما این ارتباط در اسکوپوس قوی‌تر از سایر پایگاه‌ها است. به عبارت دیگر با افزایش اچ ایندکس محققان، امتیاز آرچی آنها نیز افزایش یافته است.

یافته‌های پژوهش اثبات کرد که همبستگی مثبت (جدول (۲)) و معناداری میان امتیاز آرچی و اچ ایندکس در پایگاه‌های استنادی وجود دارد، احتمالاً امتیاز آرچی این قابلیت را داراست که به عنوان ابزاری مکمل یا جایگزین در ارزیابی فعالیت‌های علمی پژوهشی محققان مورد استفاده قرار گیرد.

۶- نتیجه

نتایج پژوهش نشان داد که اعضای هیأت علمی گروه‌های روانشناسی و علم اطلاعات و دانش‌شناسی دارای بیشترین میزان فعالیت و حضور در شبکه اجتماعی علمی ریسرچ‌گیت هستند. این پژوهش نشان داد که گویای آن است که شیوه‌های نوین ارزیابی مانند امتیاز آرچی می‌تواند در کنار میزان استناد آثار علمی محققان برای ارزیابی فعالیت‌های علمی و پژوهشی محققان مورد استفاده قرار گیرد.

در یکی از مهم‌ترین پژوهش‌های انجام گرفته، ثلوال و کوشا (۲۰۱۵) همبستگی میان شاخص‌های فعالیت دانشگاه‌ها در ریسرچ‌گیت و رتبه آن دانشگاه‌ها در نظام‌های رتبه‌بندی جهانی موجود را مورد مقایسه قرار دادند نتایج پژوهش نشان داد که از میان شاخص‌های ریسرچ‌گیت، شاخص نمره تأثیرگذاری دارای بالاترین همبستگی با رتبه حاصل از پنج رتبه‌بندی جهانی مورد بررسی بوده است. بنابراین می‌توان اظهار داشت که استفاده از قابلیت‌های آلت‌متریکس ریسرچ‌گیت به‌عنوان ابزاری جایگزین یا مکمل برای بررسی و ارزیابی و رتبه‌بندی دانشگاه‌ها و مراکز پژوهشی مهم و مؤثر است. ریسرچ‌گیت نیز مانند «مندلی» در زمره پرکاربردترین ابزارهای آلت‌متریکس

زیر نویس ها

- ¹ ResearchGate
- ² Citation analysis
- ³ H- index
- ⁴ Altmetrics
- ⁵ Web of science
- ⁶ Scopus
- ⁷ Google Scholar
- ⁸ Chakraborty
- ⁹ Hastin et al
- ¹⁰ Thelwall, & Kousha
- ¹¹ Li et al
- ¹² Yu et al
- ¹³ Orduna-Malea et al
- ¹⁴ Parabhoi, & Kumari
- ¹⁵ Academia
- ¹⁶ LinkedIn
- ¹⁷ Mendley
- ¹⁸ Asemi & Margam

اجتماعی- پژوهشی ریسرچ گیت". پژوهش نامه پردازش و مدیریت اطلاعات ۳۳(۲)، صص ۷۲۶-۷۰۷. ۱۳۹۶.

[۶] قاضی میرسعید و همکاران. "ارزیابی شاخص های آلت متریک دانشگاه های علوم پزشکی ایران در شبکه های اجتماعی علمی ریسرچ گیت و آکادمیا". فصلنامه مدیریت اطلاعات و دانش شناسی، ۴(۱)، صص ۲۳-۳۰. ۱۳۹۶.

[۷] میرعربرضی، رضا. "مروری بر شاخص های ارزیابی پژوهش در آموزش عالی در ایران. آیا مقاله های ما تولید علم می کنند؟". روزنامه کیهان، شماره ۱۸۶۰۰. ص ۱۲. ۴ شهریور ۱۳۸۵.

[8] Asemi, N. A., & Margam, M. "Academic social networking sites for researchers in Central Universities of Delhi: A study of ResearchGate and Academia." Global Knowledge, Memory and Communication, Vol 67, No.1/2, pp.91-108. 2018

[9] Chakraborty N. "Activities and reasons for using social networking sites by research scholars in NEHU: A study on Facebook and ResearchGate." Planner, 19-27. Available at: <http://ir.inflibnet.ac.in/ir40/bitstream/1944/1666/1/3.pdf> (Retrieved 8 June 2015). 2012.

[10] Hausteine S, Isabella P, Peters, Bar-Ilan J, Priem J, Hadas Shema, and Terliesner j. "Coverage and adoption of Altmetrics sources in the bibliometric community". Scientometrics 2014; Vol.101, No.2. pp. 1145-1163. 2014.

[11] Li, L., He, D., Jeng, W., Goodwin, S. & Zhang, C. Answer quality characteristics and prediction on an academic Q&A Site: A case study on ResearchGate. In Proceedings of the 7th international conference on world wide web (pp. 1453 - 1458). ACM. 2015 , May.

[12] Orduna-Malea, E., Martín-Martín, A., Thelwall, M. & López-Cózar, E. D. "Do ResearchGate Scores create ghost academic reputations?" Scientometrics, pp.1 - 18. 2017.

[13] Parabhoi, L., & Kumari, N. Awareness and Use of Academic Social Networking Sites by Faculty and Students of Indian Institute of Technology (Indian School of Mines), Dhanbad: A Case Study. In 2018 5th International Symposium on Emerging Trends and Technologies in Libraries and Information Services (ETTLIS) (pp. 174178). IEEE. 2018.

[14] Thelwall, M., & Kousha, K. "ResearchGate: Disseminating, communicating and measuring scholars?" Journal of the American Society for Information Science and Technology, Vol. 66, No. 5, pp.876-889. 2015.

[15] Yu, M. C., Wu, Y. C. J., Alhalabi, W., Kao, H. Y. & Wu, W. H. "ResearchGate: An effective altmetric indicator for active researchers?" Computers in human behavior, 55, pp.1001-1006. 2016.